

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้เป็นยุคสมัยที่เรียกว่า “การสื่อสารไร้พรมแดน” มนุษย์สนใจไปหากความรู้ด้วยสื่อต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง หนังสือเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารที่สำคัญและมีคุณค่า ทั้งยังสะดวกต่อการถ่ายทอดมากที่สุดวิธีหนึ่งการอ่านหนังสือจึงเป็นการแสวงหาความรู้ที่ลงทุนน้อยกว่า การแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ หนังสือที่คนทั่วไปชอบอ่านมาก ได้แก่ วรรณกรรม โดยเฉพาะประเภทนวนิยาย ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านนวนิยายนั้น เจ้อ สะเต๊ะ ได้กล่าวไว้ใน การอ่านนวนิยาย สรุปได้ว่า นอกจากจะอ่านเพื่อความบันเทิงแล้ว ในขณะเดียวกันผู้อ่านยังได้รับสาระความรู้ซึ่งผู้เขียนสอดแทรกไว้ในเนื้อหาของนวนิยายแต่ละเรื่องด้วย (เจ้อ สะเต๊ะ ๒๕๑๐ : ๕๔)

นวนิยายที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบันนี้จำแนกได้หลายประเภทตามลักษณะการเขียนและเนื้อหาที่ปรากฏ นวนิยายที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างมากประเภทหนึ่ง คือ นวนิยายประเภทหนึ่งชื่อ “นวนิยายประภาพนิยม” ซึ่งเอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ๔ : วรรณคดีไทย ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กล่าวถึงข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงเรื่องของนวนิยาย โดยสรุปว่า “นักเขียนทุกชาติทุกภาษา尼ยมที่จะใช้เรื่องเห็นหนึ่งชื่อเรื่องหนึ่ง เนื้อเรื่องเร้นลับ ตลอดจนเรื่องราวทางไสยาศร์และเวทมนตร์ค่าใช้จ่ายเกี่ยวข้องกันเนื้อเรื่องของนวนิยาย เพราะทำให้สามารถสร้างเนื้อเรื่องได้ดีเด่น เร้าใจและชวนติดตามมากยิ่งขึ้น” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ๒๕๖๖ : ๒๖๙) นักเขียนจำนวนมากหันมาให้ความสนใจผลิตงานประเภทนี้ออกสู่ตลาดหนังสือเพื่อสนองความต้องการของผู้อ่านมากยิ่งขึ้น นวนิยายประเภทหนึ่งชื่อเรื่องน้ำดีนักเขียนจะให้ความสนุกสนาน ดีนีเด็น เร้าใจ ชวนติดตามแล้ว ผู้เขียนแต่ละคนยังได้พยายามสร้างห้องคิด ความเชื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นความเชื่อดั้งเดิมซึ่งเล่าขานต่อกันมาแต่โบราณอันยากต่อการพิสูจน์ หาความจริง แล้วนำมาผสมผสานกับจินตนาการของผู้เขียน ถ่ายทอดออกมายเป็นเรื่องราว ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก คล้อยตามและประทับใจในเรื่องราวนั้น ๆ จนยกที่จะแยกแซ่ได้ва เหตุการณ์ใดเป็นเรื่องเล่าขานและเหตุการณ์ใดเป็นจินตนาการของผู้เขียน

ความเชื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนพิจารณาสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องของนวนิยายแต่ละเรื่องนั้น ล้วนแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อของคนในสังคมทั้งสิ้น ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนา เช่น ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว, เรื่องนรกสรวง, เรื่องชาตินี้ชาตินext, ความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับกฎผีและวิญญาณ ไสยศาสตร์ ตลอดจนเวทมนตร์คาถา เป็นต้น ความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นความเชื่อที่ผูกพันฝังอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมมาตั้งแต่โบราณคدي ปัจจุบัน ถ่ายทอดกันมาชั่นต่อชั่นไม่รู้จบ การที่นักเรียนนำความเชื่อต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น สอดแทรกลงในเนื้อหาของนวนิยายประภาพหนึ่งเรื่อง จึงเป็นการสนับสนุนต่อความคิดและความเชื่อของคนในสังคมได้อย่างสมเหตุสมผล และกลมกลืนกับความต้องการของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เป็นเหตุให้นักเรียนนวนิยายประภาพหนึ่งเรื่องมาก แห่งนั้นก็คือผลงานของสุนทรสาคร หนังสืออย่างจริงจัง ในระยะเวลาเพียงไม่กี่สิบปีให้หลังนับจาก "ศอก ดุสิต" (นามแฝง) ได้เขียนเรื่องเจ้าเมืองทอง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ (สันติ ทองประเสริฐ, ๒๕๑๙ : ๘๙) ซึ่งถือว่าเป็นก้าวแรกของนวนิยายแนวนี้อย่างแท้จริง แม้ว่าในสมัยนั้นจะเรียกว่า "นวนิยายสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ" (สันติ ทองประเสริฐ, ๒๕๑๙ : ๒๖) นักเรียนนวนิยายแนวหนึ่งเรื่องชาติในปัจจุบันนี้มีมากน้อย เช่น จินตห์ร์ วิรัตน์ เรียนเรื่อง ลุสานภูเตศวร, สถาปัตย์ฯ ฯ ทมยันต์ เรียนเรื่อง ฉาน, จิตา, หมายฯ ฯ ภูเตศวร เรียนเรื่อง ร่างฯ ฯ และพีพิพิ ฯ เรียนเรื่อง ภูตพิศวاست เป็นต้น "แต่นักเรียนที่ผลิตผลงานประภาพหนึ่งเรื่องสุนทรสาครหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และได้รับการยอมรับจากผู้อ่านเป็นอย่างดีตลอดมาท่านนี้ คือ แก้วเก้า (ดร.วินิตา ดิถียนต์)" (ยุรัชต์ บุญสนิท, ๒๕๓๐ : ๗๙) ซึ่งสะอาด สะอาด ได้นำผลงานในระยะแรกของ "แก้วเก้า" จำนวน ๗ เรื่อง คือ แก้วราญ นางพิพิพิ พิมพ์ มนตรา แต่ปางก่อน แดกดาวแฉะหนุ่มพิพิพิ พากษาถึงกับวิธีการแต่งและความเชื่อที่ปรากฏ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่ผลงานเรียนนวนิยายแนวหนึ่งเรื่องชาติของ "แก้วเก้า" หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็ยังเป็นที่นิยมอยู่อย่างมากของนักอ่าน สังเกตได้จากในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๖ นวนิยายในยุคหลังของ "แก้วเก้า" จำนวน ๕ เรื่องใน ๗ เรื่องคือ วิมานมะพร้าว, หน้ากากดอกซ่อนกลิ่น, ผ้าห้องและนาคราช ได้ถูกนำมาสร้างเป็นละครให้ทั่วโลก ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า นวนิยายประภาพหนึ่งเรื่อง "แก้วเก้า" ที่ผลิตออกมานานในระยะหลังนี้มีส่วนใจและควรที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ดูว่า มีความเชื่อใดที่ปรากฏอยู่ในนวนิยาย ๗ เรื่อง ได้แก่ วิมานมะพร้าวคนหนึ่งดวง, จากรัตน์สุนธิรัตน์, นาคราช, หน้ากากดอกซ่อนกลิ่น, ผ้าห้องและนิรภัย โดยจะศึกษาว่ามีความเชื่อใดปรากฏอยู่และมีอะไรเป็นเหตุผลสนับสนุนความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้รวมทั้งมีการจำแนกความเชื่อออกเป็นหมวดหมู่อย่างไร ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานวนิยายในแนวนี้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อ ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ระหว่าง

พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๖

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบถึงความเชื่อ ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ระหว่าง

พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๖

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นชุดปีเล่ม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๖ ดังต่อไปนี้

๑. วิมานเมฆร้าว	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๑
๒. คนเหนือดาว	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๒
๓. จากฝันสู่นิรันดร	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๓
๔. นาคราช	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๔
๕. หน้ากากรดของช่อนกลิน	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๕
๖. ผ้าทอง	สำนักพิมพ์รวมสารสน	พ.ศ. ๒๕๓๖
๗. นิรบิตร	สำนักพิมพ์ดูกันญ่า	พ.ศ. ๒๕๓๖

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

วิเคราะห์ หมายถึง การศึกษาค้นคว้า แยกแยะและจัดประเภทความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า"

นวนิยายเหนือธรรมชาติ หมายถึง นวนิยายที่มีเนื้อหาเน้นหักไปในเรื่องเหนือความเป็นจริงอาจเป็นเรื่องราวกึ่งกับความเชื่อถ้วน อย่างเช่น สยองขวัญ เวทมนตร์คถา วิญญาณหรือภูตผีปีศาจ และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่ยกแก่การพิสูจน์

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับแบบถือหรือยอมรับในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ตาม การยอมรับนับถือนี้อาจจะมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้ ซึ่งความเชื่อต่าง ๆ นี้ จำแนกรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
๒. ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า
๓. ความเชื่อเกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา
๔. ความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์
๕. ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์
๖. ความเชื่อเกี่ยวกับอ่านนายจิต

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ขั้นรวมรวมข้อมูล

- ๑.๑ รวบรวมนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ทั้ง ๙ เรื่อง และ รวบรวมประวัตินักประพันธ์จากเอกสารต่าง ๆ และบทสัมภาษณ์นักประพันธ์ด้วย
- ๑.๒ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติ ทั้ง ๗ เรื่อง

๑.๓ รวบรวมหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติจากเอกสารต่าง ๆ

๒. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ "แก้วเก้า" ในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

๒.๑.๒ ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า

๒.๑.๓ ความเชื่อมติแห่งเวลา

๒.๑.๔ ความเชื่อเกี่ยวกับโทรศาสตร์

๒.๑.๕ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์

๒.๑.๖ ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต

ทั้งนี้ในภาควิเคราะห์ความเชื่อ ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติ ของ "แก้วเก่า" นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์นวนิยายโดยจะวิเคราะห์เป็นรีอง ๆ ไปว่ามีความเชื่อใดปรากฏอยู่บ้าง เมื่อศึกษาครบถ้วนหัวข้อแล้ว จึงจะวิเคราะห์นวนิยายเรื่องใหม่ต่อไป

๓. ชั้นสรุปผลและอภิป্রายผล

๓.๑ สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

๓.๒ อภิป্রายผลของ การศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางการศึกษาค้นคว้า

๔. ชั้นเสนอข้อมูล

ในการเสนอข้อมูลจะเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์